

ANNA BRZEZIŃSKA-RAWA

ORCID: 0000-0003-3865-9823

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

rawa@umk.pl

Decyzje Prezesa UOKiK w sprawach zmów przetargowych

Abstrakt: Przedmiotem zainteresowania autorki w niniejszym opracowaniu są decyzje Prezesa UOKiK. W tekście dokonano analizy z zakresu porozumień ograniczających konkurencję w postaci umowy przetargowej z ostatnich dziesięciu lat. W tym czasie Prezes UOKiK wydał 75 decyzji z tego zakresu. Od tych decyzji w 32 przypadkach złożono odwołanie; w 64 decyzjach nałożono karę pieniężną, a w przypadku pozostałych 11 decyzji postępowanie umorzono albo odstąpiono od wymierzenia kary.

W artykule przeanalizowano kwestię oceny szkodliwości zmów przetargowych przez Prezesa UOKiK, zaistniałe formy zmów przetargowych i dowody świadczące o ich zawarciu, a ponadto przypadki odstąpienia od wymierzenia kary ze względu na precedensowy charakter sprawy. W swoich decyzjach Prezes UOKiK nie miał wątpliwości co do szkodliwości zmów przetargowych i naruszenia interesu publicznego w wypadkach, gdy umowy te zostały zawarte. Licznie wykrywane były umowy, które polegały na uzgodnieniu warunków składanych ofert, a także umowy, w których działania przedsiębiorców zakładały rozstawianie i wycofywanie ofert. W analizowanych decyzjach Prezes UOKiK konsekwentnie formułował i podtrzymywał tezę o trudnościach dowodowych w wypadku praktyk uzgodnionych, gdy nie doszło do zawarcia umowy cywilnoprawnej między uczestnikami porozumienia.

Słowa kluczowe: przetarg, zmowa przetargowa, Prezes UOKiK, porozumienia ograniczające konkurencję.

Wprowadzenie

Inspiracją do wyboru problematyki niniejszego artykułu był dorobek prof. Tadeusza Kocowskiego. Pan Profesor w swoich licznych opracowaniach podejmuje bowiem kilka nurtów badawczych w ramach publicznego prawa gospodarczego. Szczególnie interesujące są dla mnie prace z zakresu pożarnictwa¹ jako potencjal-

¹ T. Kocowski, *Ochotnicza straż pożarna jako stowarzyszenie*, „Prawo” 326, 2018, s. 23–36; *idem*, *Gmina a Ochotnicze Straże Pożarne w wykonywaniu zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej*, „Prawo” 323, 2017, s. 101–112.

nie zbieżne z moimi zainteresowaniami naukowymi, na przykład w zakresie bezpieczeństwa pożarowego przy projektowaniu budynków i budowli. Z kolei podejmowana przez Pana Profesora problematyka zamówień publicznych², bardzo mi odległa, znajduje punkt styyczny z moimi predylekcjami w instytucji z umowy przetargowej³ jako formy porozumienia ograniczającego konkurencję, zakazanego na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: u.o.k.i.k.)⁴. Przepis ten przewiduje, że zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające zwłaszcza na uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu lub przez tych przedsiębiorców i przedsiębiorcę będącego organizatorem przetargu warunków składanych ofert, w szczególności zakresu prac lub ceny.

Kompleksowa analiza tej instytucji⁵, choćby tylko na płaszczyźnie publicznego prawa konkurencji⁶, w tym zagadnienia rodzajów zmwów przetargowych,

² T. Kocowski, *Rozwój prawa zamówień publicznych w Polsce*, „Wrocławsko-Lwowskie Zeszyty Prawnicze” 11, 2020, s. 153–167; K. Horubski, T. Kocowski, *O nadzorze w zamówieniach publicznych*, „Prawo Zamówień Publicznych” 2020, nr 2, s. 7–25; T. Kocowski, *Brak decyzji uprawniającej a ważność umowy w działalności gospodarczej (obszar zamówień publicznych)*, „Przegląd Prawa i Administracji” 114, 2018, s. 533–546; T. Kocowski, K. Horubski, *Status komisji przetargowej w prawie zamówień publicznych: wybrane zagadnienia*, „Prawo Zamówień Publicznych” 2018, nr 4, s. 3–17.

³ Zmowa przetargowa jest definiowana w literaturze przez Małgorzatę Sieradzką jako: „działanie wyłączające konkurencję na rzecz wzajemnej koordynacji zachowań” — *eadem*, *Przestępstwo z umowy przetargowej*, Warszawa 2016, s. 1; przez Ryszarda Szostaka jako: „wyjątkowo nieuczciwe i bardzo szkodliwe dla obrotu porozumienia, nawiązywane pomiędzy osobami przystępującymi do przetargu, niekiedy także z udziałem organizatora, ograniczające lub choćby tylko zakłócające konkurencję” — *idem*, *Zmowy przetargowe w zamówieniach publicznych*, „Prawo Zamówień Publicznych” 2014, nr 1, s. 30. Jak natomiast wskazuje Zbigniew Jurczyk: „Praktyka zmwów przetargowych może być szczególnie społecznie szkodliwa, jeśli dotyczy zamówień publicznych. Szkodliwość zmwów przetargowych polega na tym, że niweczą one korzyści wynikające z konkurencji” — *idem*, *Kartelee w polityce konkurencji Unii Europejskiej*, Warszawa 2012, s. 372.

⁴ Tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 275.

⁵ Należy też zwrócić uwagę na art. 305 kodeksu karnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 2345): „§ 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udaremnia lub utrudnia przetarg publiczny albo wchodzi w porozumienie z inną osobą, działając na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. § 2. Tej samej karze podlega, kto w związku z publicznym przetargiem rozpowszechnia informacje lub przemilcza istotne okoliczności mające znaczenie dla zawarcia umowy będącej przedmiotem przetargu albo wchodzi w porozumienie z inną osobą, działając na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany. § 3. Jeżeli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego”. Ponadto, zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 20 ustawy Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1129), z postępowania o udzielenie zamówienia wyklucza się wykonawcę, który z innymi wykonawcami zawarł porozumienie mające na celu zakłócenie konkurencji między wykonawcami w postępowaniu o udzielenie zamówienia, co zamykający jest w stanie wykazać za pomocą stosownych środków dowodowych.

⁶ Zob. M. Minkiewicz, *Ochrona zamawiającego przed zmwami przetargowymi w polskim prawie karnym, antymonopolowym oraz prawie zamówień publicznych*, „IKAR” 2015, nr 4, s. 19–38;

decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) o uznaniu umowy przetargowej za praktykę ograniczającą konkurencję i nakazującą jej zaniechania, wymiaru kary pieniężnej, a także odpowiedzialności osób zarządzających⁷, przekraczałyby w sposób istotny wyznaczone ramy objętościowe artykułu. Dlatego też przedmiot zainteresowania niniejszego opracowania zostanie ograniczony do analizy decyzji Prezesa UOKiK wydanych w ostatnich dziesięciu latach (2012–2021). W tym czasie Prezes UOKiK wydał 75 decyzji z tego zakresu, z czego od tych decyzji w 32 przypadkach strona bądź strony złożyły odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W 64 decyzjach Prezes UOKiK nałożył karę pieniężną za zawarcie niedozwolonego porozumienia, w przypadku pozostałych 11 decyzji postępowanie umorzono⁸ albo też organ odstąpił od wymierzenia kary⁹.

1. Ocena szkodliwości zmów przetargowych przez Prezesa UOKiK

W swoich decyzjach Prezes UOKiK nie miał żadnych wątpliwości co do szkodliwości zmów przetargowych i naruszenia interesu publicznego w wypadkach, gdy umowy te zostały zawarte. Zdaniem Prezesa UOKiK:

zmowa przetargowa jest to jedno z najbardziej szkodliwych niedozwolonych porozumień antykonkurencyjnych występujących w obrocie gospodarczym. Właściwie zorganizowany przetarg zapewnia [...] jego uczestnikom silne bodźce, by przedstawić organizatorowi możliwie korzystną ofertę. Warunkiem zapewnienia efektywności procedury przetargowej jest jednak zachowanie konkurencji pomiędzy oferentami. W sytuacji gdy oferenci podejmują ze sobą współpracę, postępowanie przetargowe nie spełni swojej funkcji¹⁰.

Wskazywał, że ich celem jest „uzyskanie przez będących w porozumieniu wykonawców określonych zleceń przy większych zyskach niż w stanie skutecznej konkurencji. Strony porozumienia — zazwyczaj wykonawcy — dopuszczają

G. Materna, *Zakres podmiotowy zakazu zmów przetargowych w polskim prawie ochrony konkurencji i prawie karnym*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2013, nr 12, s. 4–13; szerzej zob. A. Brzezińska-Rawa, D. Sylwestrzak, *Administratywizacja prawa karnego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję*, „Studia Iuridica Toruniensia” 26, 2020, s. 85–106.

⁷ P. Korycińska-Rządca, *Odpowiedzialność osoby fizycznej w związku z zawarciem przez przedsiębiorcę porozumienia przetargowego w prawie ochrony konkurencji i prawie karnym*, „IKAR” 2017, nr 1, s. 109–125.

⁸ Na przykład decyzja Prezesa UOKiK z dnia 12 marca 2019 roku, nr DOK-1/2019; decyzja Prezesa UOKiK z dnia 28 października 2016 roku, nr RGD 3/2016. Wszystkie powołane w artykule decyzje znajdują się na stronie: http://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_pres.nsf (dostęp: 1.03.2022).

⁹ Na przykład decyzja Prezesa UOKiK z dnia 30 grudnia 2016 roku, nr DOK-3/2016; decyzja Prezesa UOKiK z dnia 2 października 2017 roku, nr DOK-2/2017.

¹⁰ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 19 kwietnia 2017 roku, nr RKT-04/2017.

się określonej manipulacji składanymi ofertami, tak aby osiągnąć pożądaną wy-nik przetargu”¹¹. Zdaniem Prezesa UOKiK zasadniczo powoduje to przedstawienie przez uczestników przetargu ofert mniej korzystnych niż w warunkach konkurencji, zaś wyłoniona oferta najczęściej będzie niekorzystna dla zamawiającego¹². Co więcej, Prezes UOKiK argumentuje, że

ustalenie pomiędzy konkurentami zachowania w toku prowadzonego przetargu może wpływać negatywnie na poziom cen oraz zakres wyboru i jakość usług dostępnych zamawiającemu. Zawieranie pomiędzy przedsiębiorcami zmów przetargowych może ograniczać lub nawet eliminować oczekiwane, pozytywne efekty przetargu jako pola walki konkurencyjnej, narażając zamawiającego na niekorzystne rozporządzenie mieniem, zwłaszcza środkami publicznymi, przez co pośrednio naraża na straty ogół społeczeństwa¹³.

W konkluzji tej decyzji Prezes UOKiK stwierdza, że z umowy przetargowe „powinny być ścigane oraz karane, nawet jeżeli wywołują przez nie skutek ma jedynie charakter potencjalny”¹⁴.

2. Formy zmów przetargowych i dowody świadczące o ich zawarciu

W analizowanych sprawach zawierane były różnego rodzaju z umowy przetargowe, zazwyczaj pomiędzy oferentami. Stosunkowo liczne były przypadki zmów polegających na uzgodnieniu warunków składanych ofert¹⁵. Ponadto często wykrywane były z umowy, w których działania przedsiębiorców zakładały rozstawianie i wycofywanie ofert, to jest oferowane przez strony postępowania ceny były odpowiednio różnicowane, następnie po otwarciu ofert, gdy przedsiębiorcy uzyskiwali wiedzę, że ich oferty zawierają dwie kolejno najniższe ceny, oferta tego z przedsiębiorców, który zaoferował niższą cenę, była wycofywana¹⁶ bądź — w przypadku gdy była niekompletna — uzupełniana błędnie, co skutkowało jej odrzuceniem¹⁷. Zidentyfikowano również podział rynku, czyli przypadek, w którym celem z umowy przetargowej było uniknięcie konkurencji pomiędzy sobą

¹¹ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 30 listopada 2021 roku, nr RKT-5/2021.

¹² Decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-04/2017.

¹³ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 9 października 2012 roku, nr RPZ 28/2012.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ Na przykład decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-5/2021.

¹⁶ Na przykład decyzja Prezesa UOKiK z dnia 28 sierpnia 2015 roku, nr RKR 8/2015; decyzja Prezesa UOKiK z dnia 30 lipca 2021 roku, nr RPZ 4/2021.

¹⁷ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 30 lipca 2021 roku, nr RPZ 4/2021.

i podzielenie się przychodami i zyskiem z tytułu świadczenia usług poprzez wykonywanie przez każdego z przedsiębiorców usług na jego „stałym” terenie¹⁸.

W analizowanych decyzjach Prezes UOKiK konsekwentnie formułował i podtrzymywał tezę o trudnościach dowodowych w przypadku praktyk uzgodnionych, gdy nie doszło do zawarcia umowy cywilnoprawnej między uczestnikami porozumienia. Prezes UOKiK często przyznawał, że nie dysponuje bezpośrednimi dowodami zмовы, i dokonał oceny zachowania przedsiębiorców na podstawie zgromadzonych dowodów pośrednich, konkludując, że dane zachowanie uczestników postępowania nie miało cech przypadkowości, lecz wskazuje na uzgodnienia, o których mowa w art. 4 pkt 5 lit. b u.o.k.i.k.¹⁹ Zdarzało mu się korzystać z informacji zawartych we wniosku *leniency*, to jest wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej²⁰.

W toku analizy dowodów pośrednich Prezes Urzędu musiał ocenić, czy zachowania przedsiębiorców będących stronami postępowania dają się wyjaśnić w sposób spójny i logiczny bez konieczności przyjęcia, iż doszło do porozumienia tych podmiotów na rynku właściwym. Jeżeli takie wyjaśnienie jest możliwe, brakuje podstaw, by uznać, że doszło do zawarcia porozumienia²¹. O istnieniu zмовы przetargowej mogła świadczyć sekwencja zdarzeń, na przykład:

1. składanie ofert w tej samej wysokości;
2. popełnianie tych samych błędów w ofertach;
3. składanie i uzupełnianie ofert w tym samym czasie;
4. następnie wskazanie przez tego przedsiębiorcę, który złożył korzystniejszą ofertę, drugiego z tych przedsiębiorców jako podwykonawcy²².

Dowody w sprawach oceniane były na podstawie całokształtu okoliczności danej sprawy. W wielu przypadkach Prezes UOKiK opierał się między innymi na istniejących powiązaniach rodzinnych: małżeństwo²³, bracia²⁴, ojciec i córka²⁵ bądź na występowaniu relacji towarzyskich²⁶. Dowodem był też ten sam adres siedziby, współpraca organizacyjna w zakresie obsługi korespondencji²⁷ bądź ten sam numer telefonu i faxu²⁸. Ponadto dowodem była okoliczność wcześniejszej współpracy pomiędzy stronami postępowania w ramach prowadzonej przez nich

---

¹⁸ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 19 kwietnia 2017 roku, nr RKT 04/2017; decyzja Prezesa UOKiK z dnia 6 marca 2019 roku, nr RKR 1/2019.

¹⁹ Decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-5/2021.

²⁰ Decyzja Prezesa UOKiK nr RKR 1/2019.

²¹ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 7 lipca 2015 roku, nr DOK-1/2015.

²² Decyzja Prezesa UOKiK nr RKT 04/2017.

²³ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 19 sierpnia 2016 roku, nr RWR 08/2016.

²⁴ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 19 sierpnia 2016 roku, nr RLU 5/2016.

²⁵ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 28 sierpnia 2015 roku, nr RKR-8/2015.

²⁶ Decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-5/2021.

²⁷ Decyzja Prezesa UOKiK nr RWR 08/2016.

²⁸ Decyzja Prezesa UOKiK nr RPZ 28/2012.

działalności gospodarczej, na przykład w postaci użyczenia sprzętu, sprzedaży wzajemnej²⁹ lub udostępniania sobie opracowań, wzorów pism bądź szablonów³⁰.

Jako dzień zaniechania praktyki przyjmowano albo dzień wyboru najkorzystniejszej z ofert³¹, albo dzień zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego³². Zazwyczaj z umowy uznawane były za naruszenia krótkotrwałe, natomiast w przypadku umowy przetargowej obejmującej większą liczbę postępowań przetargowych — za naruszenie długotrwałe³³.

3. Odstąpienie od wymierzenia kary ze względu na precedensowy charakter sprawy

W kilku decyzjach Prezes UOKiK zdecydował o odstąpieniu od wymierzenia kary ze względu na precedensowy charakter sprawy. Odstąpienie od jej wymierzenia jest dopuszczalne, albowiem, jak wynika z art. 106 u.o.k.i.k., kara ma charakter fakultatywny. Jest to zgodne z ugruntowanym doktrynalnie stanowiskiem, w myśl którego kary powinny być nakładane tylko wtedy, gdy możliwe było przewidywanie takich konsekwencji przez karany podmiot, nie zaś gdy rozstrzygnięcie zostało oparte na całkiem nowej interpretacji przepisu określającego daną praktykę³⁴.

Decyzje te dotyczyły kwestii wymiany poufnych informacji w trakcie negocjacji co do współpracy w ramach systemu zamówień publicznych³⁵. Zdaniem Prezesa UOKiK udostępnianie potencjału jest przewidziane przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych i stanowi rozwiązanie powszechne w obrocie gospodarczym, co nie oznacza, że przedsiębiorcy, korzystając z tej regulacji, nie mogą jednocześnie naruszyć reguł konkurencji. Prezes ocenił, że z uwagi na niewykształcone reguły interpretacyjne wskazujące na bezprawny charakter jednostronnej wymiany poufnych i strategicznych informacji w toku negocjacji dotyczących udostępnienia potencjału przed złożeniem oferty przyjęcie nieświadomości przedsiębiorców odnośnie do popełnienia deliktu antymonopolowego jest uzasadnione — strony postępowania były w błędnym przekonaniu co do legalności swoich działań.

²⁹ Decyzja Prezesa UOKiK nr RLU 5/2016.

³⁰ Decyzja Prezesa UOKiK nr RWR 08/2016.

³¹ *Ibidem*.

³² Decyzja Prezesa UOKiK nr RKR 8/2015.

³³ *Ibidem*.

³⁴ M. Król-Bogomilska, [w:] *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, red. T. Skoczny, Warszawa 2014, s. 1321.

³⁵ Decyzja Prezesa UOKiK nr DOK-3/2016; decyzja Prezesa UOKiK nr DOK-2/2017.

Podsumowanie

W artykule przeanalizowano decyzje Prezesa UOKiK w sprawie zamówień przetargowych z ostatnich dziesięciu lat. Poruszono zwłaszcza kwestię oceny szkodliwości zamówień przetargowych przez Prezesa UOKiK, zaistniałe formy zamówień przetargowych i dowody świadczące o ich zawarciu, a ponadto przypadki odstąpienia od wymierzenia kary ze względu na precedensowy charakter sprawy. Zmowy przetargowe dotyczyły właściwie wszystkich branż, w których organizowane są przetargi, na przykład oczyszczania ulic czy przewozu osób z niepełnosprawnościami.

Orzecznictwo Prezesa UOKiK należy ocenić jako niezbyt bogate jak na tak długi analizowany okres. Jest ono jednak spójne i konsekwentne, co powinno dać jasny sygnał przedsiębiorcom co do niedopuszczalności zamówień przetargowych. Tymczasem 29 grudnia 2021 roku pojawiła się informacja o przeszukaniach w siedzibach trzech przedsiębiorców: Asseco Poland, Comarch Healthcare oraz Bestprojects, przeprowadzonego w ramach postępowania wyjaśniającego dotyczącego umowy przetargowej na dostawę i wdrożenie systemów informatycznych wykorzystywanych przez służbę zdrowia³⁶. Szczegóły nie są jeszcze znane, ale jeśli dojdzie do ustalenia umowy przetargowej, nie będzie to raczej świadczyło o niezajomości prawa (bo są to duże podmioty), lecz o przekonaniu co do niskiej wykrywalności zamówień lub o ich „opłacalności” mimo grożących wysokich kar pieniężnych.

Bibliografia

- Brzezińska-Rawa A., Sylwestrzak D., *Administratywizacja prawa karnego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję*, „Studia Iuridica Toruniensia” 26, 2020.
- Horubski K., Kocowski T., *O nadzorze w zamówieniach publicznych*, „Prawo Zamówień Publicznych” 2020, nr 2.
- Jurczyk Z., *Kartele w polityce konkurencji Unii Europejskiej*, Warszawa 2012.
- Kocowski T., *Brak decyzji uprawniającej a ważność umowy w działalności gospodarczej (obszar zamówień publicznych)*, „Przegląd Prawa i Administracji” 114, 2018.
- Kocowski T., *Gmina a Ochotnicze Straże Pożarne w wykonywaniu zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej*, „Prawo” 323, 2017.
- Kocowski T., *Ochotnicza straż pożarna jako stowarzyszenie*, „Prawo” 326, 2018.
- Kocowski T., *Rozwój prawa zamówień publicznych w Polsce*, „Wrocławsko-Lwowskie Zeszyty Prawnicze” 11, 2020.
- Kocowski T., Horubski K., *Status komisji przetargowej w prawie zamówień publicznych: wybrane zagadnienia*, „Prawo Zamówień Publicznych” 2018, nr 4.

---

³⁶ UOKiK, Komunikat prasowy z dnia 29 grudnia 2021 roku, https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=18150 (dostęp: 1.03.2022).

- Korycińska-Rządca P., *Odpowiedzialność osoby fizycznej w związku z zawarciem przez przedsiębiorcę porozumienia przetargowego w prawie ochrony konkurencji i prawie karnym*, „IKAR” 2017, nr 1.
- Król-Bogomilska M., [w:] *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, red. T. Skoczny, Warszawa 2014.
- Materna G., *Zakres podmiotowy zakazu zmwów przetargowych w polskim prawie ochrony konkurencji i prawie karnym*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2013, nr 12.
- Minkiewicz M., *Ochrona zamawiającego przed zmwami przetargowymi w polskim prawie karnym, antymonopolowym oraz prawie zamówień publicznych*, „IKAR” 2015, nr 4.
- Sieradzka M., *Przestępstwo zmwowy przetargowej*, Warszawa 2016.
- Szostak R., *Zmowy przetargowe w zamówieniach publicznych*, „Prawo Zamówień Publicznych” 2014, nr 1.

Decisions of the President of the OCCP in the Field of Bid Rigging

Summary

This article concerns the decisions of the President of the Office of Competition and Consumer Protection (OCCP) in the field of anti-competitive agreements in the form of bid rigging in the last ten years. During that time, the President of the OCCP issued 75 decisions. These decisions were appealed in 32 cases. A fine was imposed in 64 decisions. In the case of the remaining 11 decisions, the proceedings were discontinued or the penalty was not imposed. The article analyzes the issue of the harmfulness of bid rigging in the decisions of the President of the OCCP, the existing forms of bid rigging and evidence of their conclusion, as well as the cases of waiving the penalty due to the precedent nature of the case. In his decisions, the President of the OCCP had no doubts as to the harmfulness of bid rigging and the violation of public interest in those cases in which it occurred. Instances of bid rigging, consisting both in agreeing on the terms of the offers submitted as well as in placing and withdrawing offers, were detected in large numbers. In the analyzed decisions, the President of the OCCP consistently formulated and maintained the position on the difficulties of evidence in the case of concerted practices as part of which no civil law agreement was concluded between the participants of the agreement.

Keywords: procurement, bid rigging, President of the OCCP, anti-competitive agreements.